

Rumia la Reparada
 (als cartells *Mamzelle Mirella*)
 que la setmana passada
 tingué d'estarse parada
 y sense tastá escudella.

Tornem 'hi

Per primera vegada durant la ja llarga vida de LA TOMASA, 'ns hem vist obligats a estar una setmana sense comunicació ab lo nostre estimat públich.

A bon número de periódichs barcelonins 'ls hi ha succehit lo mateix, y vulgas que no, han tingut que subjectarse a la dura lley de la necessitat. Els caixistas, els que ab paciencia de frare benedictí 's passen la vida acoblant una lletra darrera l'altra, van pendre la determinació d'anar a la huelga per solidaritat ab los huelguistas del art metalúrgich, y tant els del nostre setmanari, com els de 'ls demés periódichs barcelonins, cregueren convenient deixar el *compenedor* demunt la caixa, per anar a sumarse als que creyent ab la eficacia del paro general, intentaren fer un va-y-tot en obsequi als seus companys.

No hém de retréurels ja més aquest acte de companyerisme apesar del perjudici que 'ns ha causat; no hém de ferlos notar la infructuositat del gran acte portat a cap ab una abnegació digna de millor causa. Pero si hém de dirlos a n'ells y a tots els demés obrers, que 'l paro general es una utopia.

Es una utopia, porque la primera condició pera que arriui a produhir sos fruyts, es que la huelga siga lliure y expontánia. Tota imposició es contraproduhent; volguer curar els mals qu' engendra la explotació, —una de las formas de la tiranía,—per medi d' un altra tiranía, la del terror, es un absurdo. El mateix dret que invocan els vaguistas per apelar a la *huelga*, el tenen els amos per contractar lliurement el treball ab los brassos que 'ls hi convingui. El número no será may una rahó, com tampoch ho ha sigut may la forsa bruta. Y la forsa bruta y el número son dos potencias aborribles quan no las mohuen la inteligencia y 'l sentiment de equitat.

L'ensaig revolucionari de la setmana passada, haurá sigut per molts una revelació, y d' ell n' haurán aprofitat grans ensenyansas. La principal será sens dupte la d' assegurar-se prácticament d' una gran veritat, aixó es: qu' es prematur creure en la viabilitat de 'ls moviments qu' engendra el quart estat.

La revolució inglesa primer y la francesa després, demostraren que la mesocracia podia erigirse en directora d' un estat imperfecte sí, pero més perfecte sempre, que l' estat aristocratic-feudal que venia a destruir. La democracia ó el baix poble, convertit en sobirá, ha demostrat, ja en la *Commune* de París, ja en los llampechs cantonals del 73, ja en lo passat débil intent del proletariat de Barcelona, que tot moviment de 'ls més contra 'ls menos, quan aquells no son els més bons y els més inteligents, no té condicions de vida y ha d' abortar indefectiblement. Pretenent fugir de una tiranía, 's cau en un altra cent cops més aborrible. Volguent tallar en sech un régimen de iniquitats burgesas, 's cau de plé en un altre régimen cent vegadas pitjor; en lo régimen del terror, la injusticia y la barbarie.

No es sospitós nostre testimoni; carn del poble som, ab el poble vivim y ab ell creyem no més pera 'ls futurs destins de la humanitat. Pero no som

amichs del poble que saqueja, atropella y s' imposa per la forsa brutal. No som amichs del poble que deixa el treball per la taberna y pretén aixecar sa dictadura pera erigir en lley suprema social sos vicis y defectes. No admetém més dictadura que la de la inteligencia, ja qu' es la única que pot fer avançar a la humanitat en el camí de sa perfecció.

*
**

Un'altra ensenyansa profitosa n' haurá tret el proletariat barceloní de la vuytada última, en la que tants terribles sucesos s' han desarrollat, y es la de que si creya que 'ls republicans al ús, els demòcratas de *boquilla*, que tant l' ensabonaren porque 'ls fés diputats ó regidors, havian d' ajudar-lo, haurá suferit el més terrible de 'ls desenganys.

S'gòns noticias, algunas societats obreras varen escriure al diputat Lerroix, exposantli la situació de la capital y expressantli son desitj de que vingues a posarse al frente de las masses, per durlas a la victoria. «Ja que vosté es partidari de las violencias, ja que ha ofert sa sanch en holocauste del poble, vingui a donarla, vingui a capitanejarnos».

Pero 'l diputat, que no hi sent d' aquesta orella, ha cregut convenient donar la callada per resposta.

No ha enviat tampoch cap de 'ls brillants ab que actualment adorna sa presumida persona, per socorre las necessitats inmensas de 'ls proletaris baus que li anavan al darrera...

Lo úrich que s' ha permés, ha sigut pendre (i sempre aquest verb tractantse de l'ex-gerent de la mina Elena!) pendre la paraula al Congrés.. per defensar la gestió del seu amigatxo l' ex-gobernador civil d' aquesta provincia, del que precisament ab sas torpesas inauditas, ab sos apetits insaciab'es, ab sas monstruosas exigencias ha portat tants días de dol, sanch y llágrimas (las mateixas autoritats ho han reconegut) a la ciutat comtal.

Y entretant, l' altre *amigo del pueblo*, en Junoy, s' estirava 'ls cabells y renegava de 'ls proletaris porque ab l' anormal estat qu' aquí havian imposit, no deixavan surtir el seu periódich y li impedían donar a llum un *magnífich* discurs que 's portava embotellat y que comensava aixís: «¡Oh pueblo soberano!...»

RAMON BERENGUER

EPÍGRAMAS

—¿Per qué vesteixo, María, sent militar, de paisá?

Per no inspirá antipatía ..

—Donchs a mí m' agradaría el veure'l *de-capitá*.

REMOLATXA SECA.

L' altre d' a deya en Pons:

—Lo meu oncle don Enrich, en poch temps se va fer rich, puig guanyá molts accions.

A lo que respongué en Batista, després d' un xich de rumiar:

—¿Devía ser militar?..

—No senyó... ¡era accionista!

CATALA-NISTA.

¡LLESTOS!

A un... de rassa mallorquina

Abur, porch mallorquí!
Bon vent y barca noval
Deu fassi que may més
tornis á Barcelona!
Ja 'ns deixas satisfets
ab una sola volta...
¡Galan cosa han criat
las terras de Mallorca!

Al arriivar tot just
y á la primera nota,
ja vas desafinar
ab la més mala sombra
tractant á la justicia
de qualsevulga cosa
y 'ls jutjes 't van dir;
—Ja 's veu qu' ets de Mallorca.

Després, aquella nit
que 's va dur la corona
al peu del monument
del héroe Casanova,
recórdato'n,.... vas fer
la pifia més monstruosa
y tots vam exclamar;
—Ja s veu qu' es de Mallorca.

Mes endevant, quan fôu
de fer regidors l' hora,
vas dú 'l *misteri* aquell
ab una má tan llorda,
ab un acert tan trist,
dant peu á tals desordres,
qu' al punt va dir tothom;

—¡Es casta de Mallorca!

Llensant ja lo disfrás
treylene la carota,
ab la questió del joch
vas ferne de tan grossas,
volgueres treure'n *tantis*
y expréme tant la poma
qu' al fi te 'n pots endúr
molts mils cap' á Mallorca!

També en l' *higiènic* ram
de fáciis *vengaloras*,
n' has tret tant y tant such
y has forsat tant las *mollas*
que passarán molts anys
sens pérdies la memoria
de 'ls temps del teu govern...
¡de 'ls temps del de Mallorca!

També 't recordará
la gent treballadora
que sota 'l mando teu
patint fam horrorosa
s ha vist sense treball,
burlada á totas horas,
servint de vil juguét
del *tipo* de Mallorca.

De 'ls amos no 'n resém,
que tots com un sol home
t' acusan de tenir

la culpa de 'ls desordres.
—Si aqui s' ha vessat sanch,
si aqui la industria es morta
(dihuén) la causa n' es
el *Sancho* de Mallorca!

Y en tota la ciutat
—qu' al últim ja 't veu fora—
se sent de Nort á Sur
la veu ferma y resolta;
—¡Senyor, un llamp del cel
qu' enruni á Barcelona,
avans que torni aqui
Don Sanxo, el de Mallorca!

Abur donchs, fins may més.
Embáreat en mal' hora
y embarca també ab tú
los maletins que portas
repléns ab lo botí
qu' has tret de Barcelona!
Proba si 'l mar clement
't dú fins á Mallorca!

Y quan siguis alli
quan petjis l' illa hermosa
—patria d' honrats varóns;
bressól de dignas donas—
confonte ab tos companys
—los de la carn sabrosa—
y amágat entre 'ls *teus*...
¡de rassa de Mallorca!

M. RIUSECH.

QUARESMA

Beneyta tú, Quaresma
patrona de nosaltres,
per ser tú l' advocada
dels que la ballém magre.

Beneyta ta influencia
en nostre *estat* actual
hont regna ab sa grandesa
lo bacallá d' Island.

Beneyta ta modestia
en lo teu procedir;
que ab sebas y all y oli
sabs fer tants requisits.

Beneyta ta cordura
perqué no abusas, donchs,

d' enfits y mals de ventre
y malas digestions.

Beneyta are per sempre
la teva senzillés
puig aném prims de panxa
durant lo teu govern.

Beneyta ¡y tant beneyta!
la teva economia
que 'ns fá aná á tots ben *justos*
y ben buydets d' ermilla.

Beneyta ta prudencia
que 'ns fá viure callats,
perqué 'l que xerra, paga;
pro no 'l que *va-callá*.

Beneyta ta pureza
que als vicis es contraria;
puig qui 't segueix no es fácil...
d' *alló*, que 'n tingués ganas.

Beneyta ta sabiosa
que fá que, anant ab tú
no hi há perill de perdre
ni *pelas* ni salut.

Beneyta ta abstinencia;
beneyt ton dejunar...
(Pro més beneyts encare
quins dejuném tot l' any).

PEPET DEL CARRIL.

EL TENORIO DE LA DAGA

CUBA
 FILIPINAS
 PUERTO-RICO

FLORENTINA

BLASCO IBÁÑEZ

SORIANO

—¡No! ¡no me causáis pevor
 Blasco Ibáñez y Soriano,
 y ¡por San... Cristófol nano
 yo os probaré mi velor!
 Seré vuestro metador

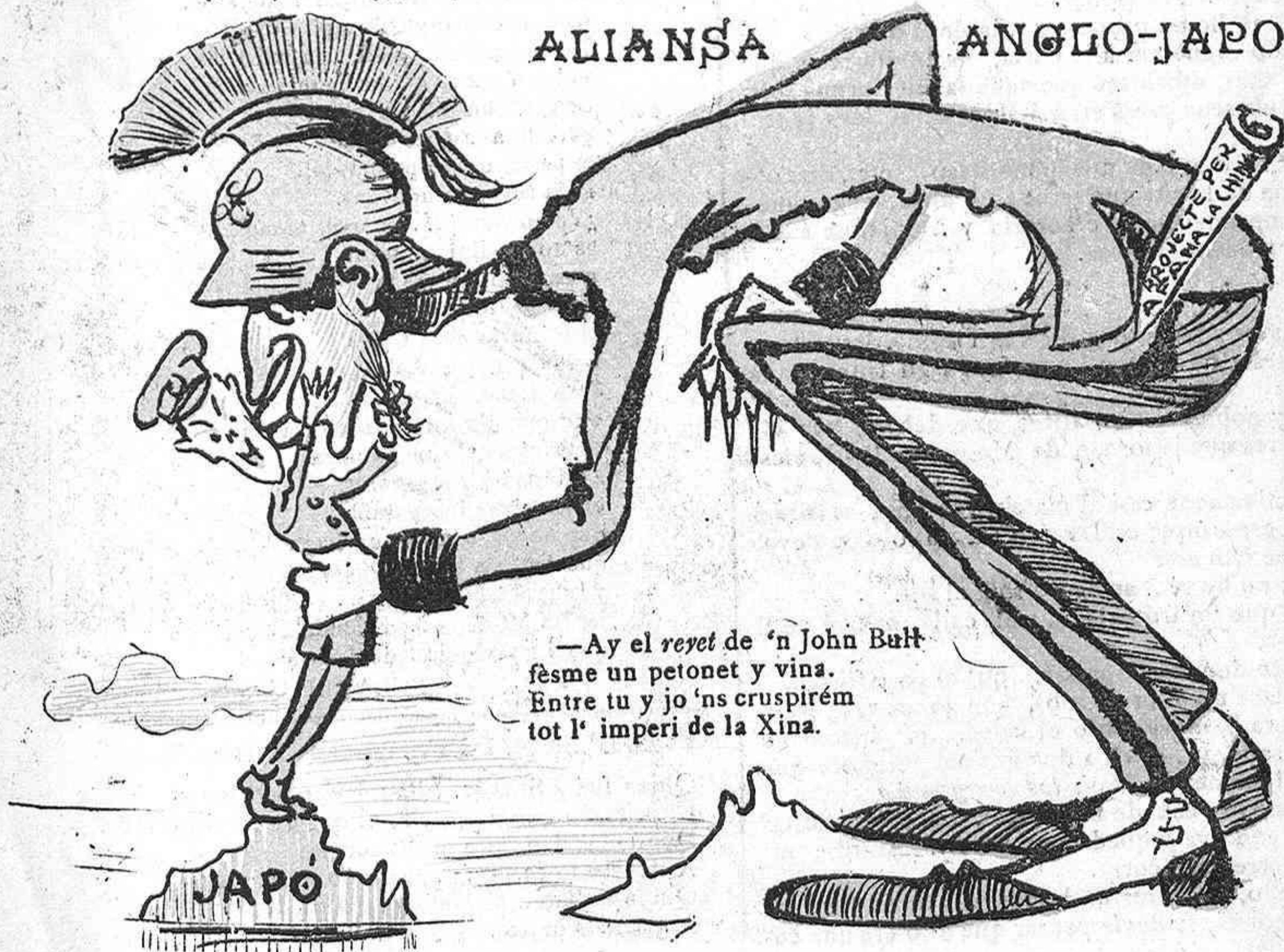
ya que sois unos gallinas
 y con guasas florentinas
 prometo echaros á pico...
 como Cuba y Puerto-Rico,
 como España y Filipinas.

"NO SE PERMITE BLASFEMAR"

—Me caso ab ronda. Tu, burot ò 'm despatxas aviat, bony, ò passo de cuantrabándol....
 --¡Jesus, María y Joseph! Si mossén Pons 't sentís, pagarías doble.

ALIANSA ANGLO-JAPONESA

—Ay el reyet de 'n John Bull
 fèsme un petonet y vina.
 Entre tu y jo 'ns cruspírem
 tot l' imperi de la Xina.

UNA AVENTURA

La nit era fosca, fosca com gola de llop; tant, que á dugas passas de distancia ja no 's veyá res.

El rellotge de la Iglesia tocava pausadament las deu.

Eram al hivern, y per més pega plovisquejava.

Jo, embolicat ab el tapabocas passava y traspassava pe 'l devant de casa la xicota, esperant que 'm fés la senya per pujarhi, quan al tombar la cantonada, me topo cara á cara ab la Tresina, la meva xicota de a'gún temps.

—Ditxosos ulls que 't poden véurer—me digué posantme las mans á la espatlla—creya que ja érats mort.

De moment vaig quedar que no sabia qué dirli; pero recobrant forsas en un instant, y al ferme càrrech de la situació, vaig pensar, convé dissimular, y estrenyentli la ma ab efusió, li digui:—¿Qué tal, que tal Tresina?

Allavors parlarem de tot, del nostre amor, de aquelles horas de diversió que havíam passat, y... hasta de las garrotadas que li havia donat sa mare, porque no volía que festejés ab mi...

No vaig tenir mes remey que acompanyarla fins á la porta de casa seva.

Be, pensava jo, un cop serém allí la deixarás y tornarás corrent cap á casa de la xicota, que ja t'espera, donantli una excusa.

Pro... «l'home proposa y... la dona disposa».

Un cop siguèrem á la porta, va invitarme á que pujés á dalt, dihentme que aquella nit dormía sola, porque els seus pares eran á Montserrat feya ja tres dias.

Y m'ho digué de una manera tan... etc., que olvidantme de la cita que tenia ab l'altra, vaig cometre l'imprudencia de créurerla y... pujarem á dalt del pis, tancant la porta.

—¿Qu' es aixó?—vaig dir á la Tresina, despertantme sobressaltat al soroll que feya algú trucant á la porta.

—¡¡ly pobres de nosaltres, que dehuen ser els meus pares que ja tornan de Montserrat!!—contestá ella.

Y efectivament, casi al mateix moment sentirem una veu grossa que cridava:—¿Qué no 'obras, noya?

—¿Que fém are?

—Ay, no ho sè... amágat á sota el llit.

—No, que 'm trovarian... ¡ah!, calla, saltaré pe 'l balcó.

—Corre donchs, depressa. . qu' el pare frissa...

Y agatant un pilot de roba, que jo 'm vaig creuer que era la meva, obro el balcó... m' encomano á Deu... salto, y... caich á demunt del sereno... que en aquell moment cantava *las doce y media*...

Al ferme càrrech de la situació, puig de resultas de la cayguda vaig quedar un moment aturdit, m'aixeco y arrenco á corre.

El sereno, al véurer un home en camisa y calso-téts que corria, se devía pensar que alló era una co-

sa del altre món, aixis es que també 's posá á perseguirme tocant el pito y cridant: ¡¡Agaféulol!

Per sort, jo corria més qu' éll, aixis es que en dos minuts vaig estar fora del poble, ficantme a la caseta del Sellarés per vestirme, pues al mitj del hivern com éram, no feya gayre bò correr pé 'ls carrés ab aquella indumentaria.

Vaig per posarme els pantalóns y... ¡¡oh rabia!! veig que 's havían tornat unas faldillas...

Es que ab las pressas que tenia per fugir, havia agafat equivocadament la roba de la Tresina, creyantme qu' era la meva.

¿Com ho faré are?, jo 'm deya desesperat, quan de sopte s'obra la porta de la caseta y apareixen els serenos, que m'havían vist com m'hi ficava, y lligantme com un facinerós, 'm portaren á la presó.

Per sort, van deixarme anar desseguida, quan vaig haverlos explicat de lo que 's tractava; pro de resultas de anar tota la nit tan... lleuger de roba, vaig encostiparme de tal manera, que 'm costá fer llit dos ó tres mesos.

Y á més, una carbassa de la xicota.

¡¡Quina aventura més desventurada!!

JOSEPH VILÁ ORTONOBES.

Un barómetro com eal

El barómetro que trovo
més bó y digne d' apreciar
y qu' estimo com reliquia
mentres visqui, jo 'l tinch franch.
Es per mi, un tesoro que 'l guardo...
com or en panyo, formal.
No hi ha qui com ell, senyali
milló 'l temps qu' ha de reynar.
Senyala un dia per altre,
es á di, avuy per demá;
es petit, no ocupa puesto;
fá la seva, y endevant.
¿Vólen véurel? . . ¡es molt mono!...
es un prodigi, veurán;
mes... are que me 'n recordo,
no 'l podré pas ensenyar...
¡no tindria poca feyna!
pero en fi per acabar,
y no darlos més molestia,
vull que diguin que soch franch.
El barómetro que 'ls deya
ser tant bó y assegurat,
el company inseparable,
que no 'm deixa ni un instant
que senyala tramontanas
y senyala quan plourá. .
¡es un ull-de-poll tremendo!..
que 'l guardo dins de 'l calsat.

A BELARDO COMA.

REFRANS ADOBATS

Quien fué á Sevilla... haurá vist sevillanas.
El primero que llega... es el qu' ha corregut més.
Donde las dan... no m' hi acosto.
Antes no te cases.. mira de no tenir sogra.
Quien espera... senyal que no va depressa.
A grandes males... grans gastos.

P. PLANAS C.

LA DONA CATALANA

DIRECTORA: D. RIERA BATLLE.

Naixement

Ja som á la diada; ja l' auba n' es sortida
donant sa transparencia á un cel hermós y blau,
los aucellets saludan ab veu amorosida
al sol que ja s' acosta, mentres la nit decau.

Flayrosas poncelletas sos cálzers descobreixen
guarnidas de rosada y encant encisador,
pintadas papallonas arreu las deixondeixen
gronxant son vert fullatje l' oreig delectador.

¡Oh, tot al goig convida! tot diu ab veu gotjosa
que al temple de la vida ha entrat un nou infant,
lo naixement d' un angel de cabellera hermosa,
ja núa la llassada del sagrament més sant.

Al bó d' una vesprada, dos sers varen unir-se
en nom d' un Deu que vetlla la ditxa del mortal;
y aquell amor puríssim que abdós van oferir-se,
un innocent lo sella ab rostre angelical.

Sos pares lo contemplan glatint de goig encara,
l' escalf de sas besadas l' hi donan ab excés;
l' un diu;—A mi se 'm sembla; té igual que jo la cara,
y al punt l' hi respón l' altre;—A mi se 'm sembla més.

Si trist un plor esclata, abdós junts l' aconsolan,
si alegre un somris llensa, celebren son content;
y encar que cercats sian d' afanys que desconsolan
al cel envian sempre sos vots d' agrahiment.

¡Qué grata es sa vinguda! No senten ja recansa
sos cors, que esbategayan á impuls d' un sol amor,
Aquell infant que adoran, es tota sa esperansa!...
¡Qui sab si un altre dia será son greu dolor!

D. RIERA BATLLE

¡Arri allá!

(SONET A UN FUMADOR)

Jo no sé d' ahont ho treus ¡oh currutaco!
que fumant á tot drap semblis més home.
Per forsa algún filósop de la broma
t' ha girat el cervell ab el tabaco.

Creyeu tu y 'ls demés que feu el maco,
morrejant á tot punt la pipa roma,
sens sospitar, pobrets, que 'l vostre aroma
'us fa més repugnants que cap «macaco»

Fumadors impertérrits, tot lo dia
vos poden roba y mans y nas y boca...
Rés tením que objectar, si aixó us agrada
las del sexo oposat... pro si 's voldria
que, ja que lo fer fum així us trastoca
¡ns deixessiu en pau d' una vegada!

SILETA.

BESADA PÓSTUMA

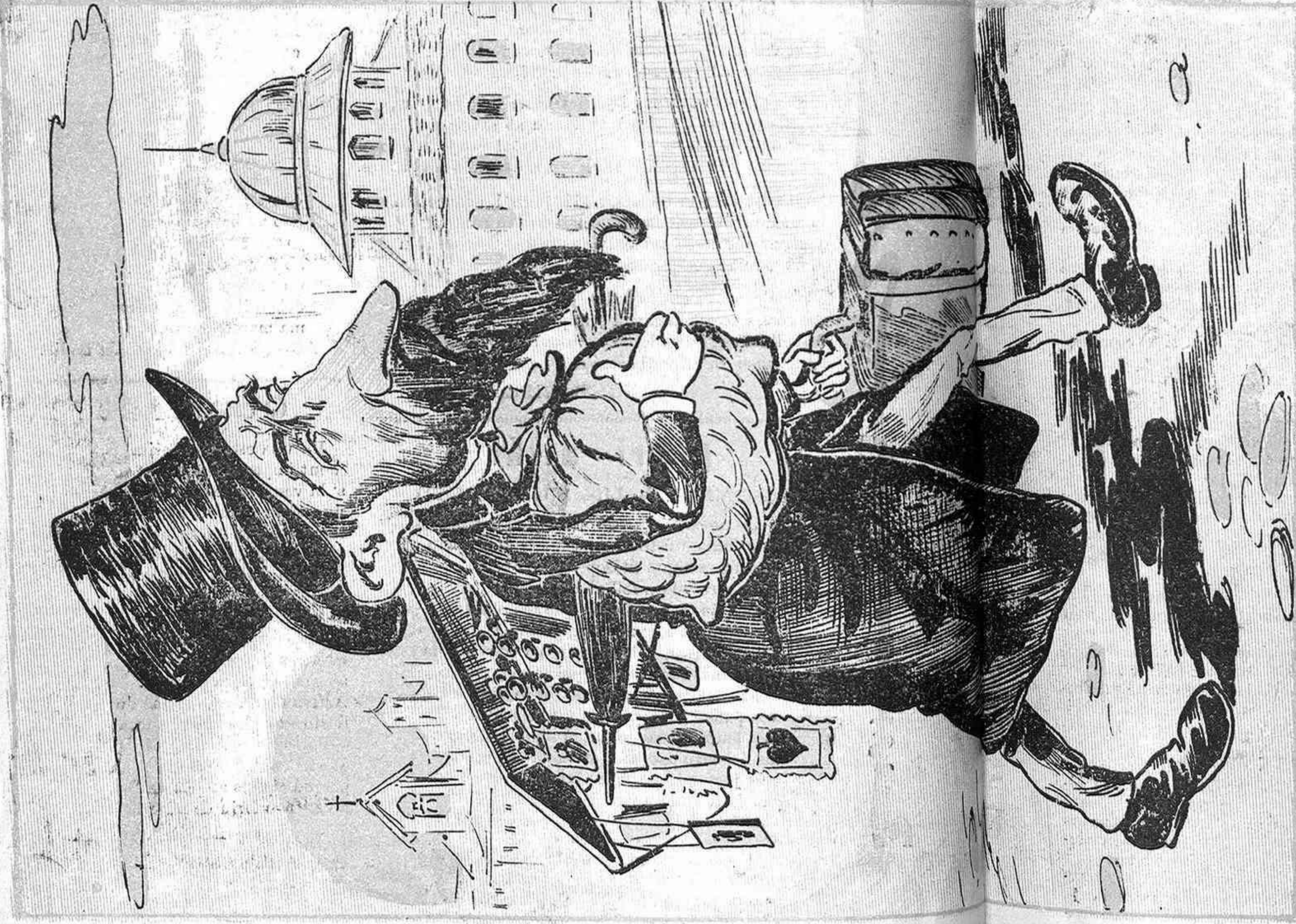
Dins del calaixó
del seu vetlladó
hont sempre cusia,
quánt recort preuhat
avuy he trovat
de la mare mía!
Didalet d' argent,
estisora lluhent,
coixinet d' agullas,
y 'l canó petit
de marfil pulit
maquejat de fullas.
Entre 'ls encetalls
y bonichs retalls,
cintas y trenzilla,
lo retrato he vist
cavilós y trist
de sa trista filla.
L' he prés ab fruició,
y fentli un petó
m' he dit tota roja;
—Si are algú 't vejés,
prou creuria, Agnés,
que tens molt de boja..
¡No 'm besava á mí!
jo cercava allí
ab fatlera tanta,
un petó captiu
dels milers que 'm fíu
ma mareta santa.

AGNES ARMENGOL de Badia.

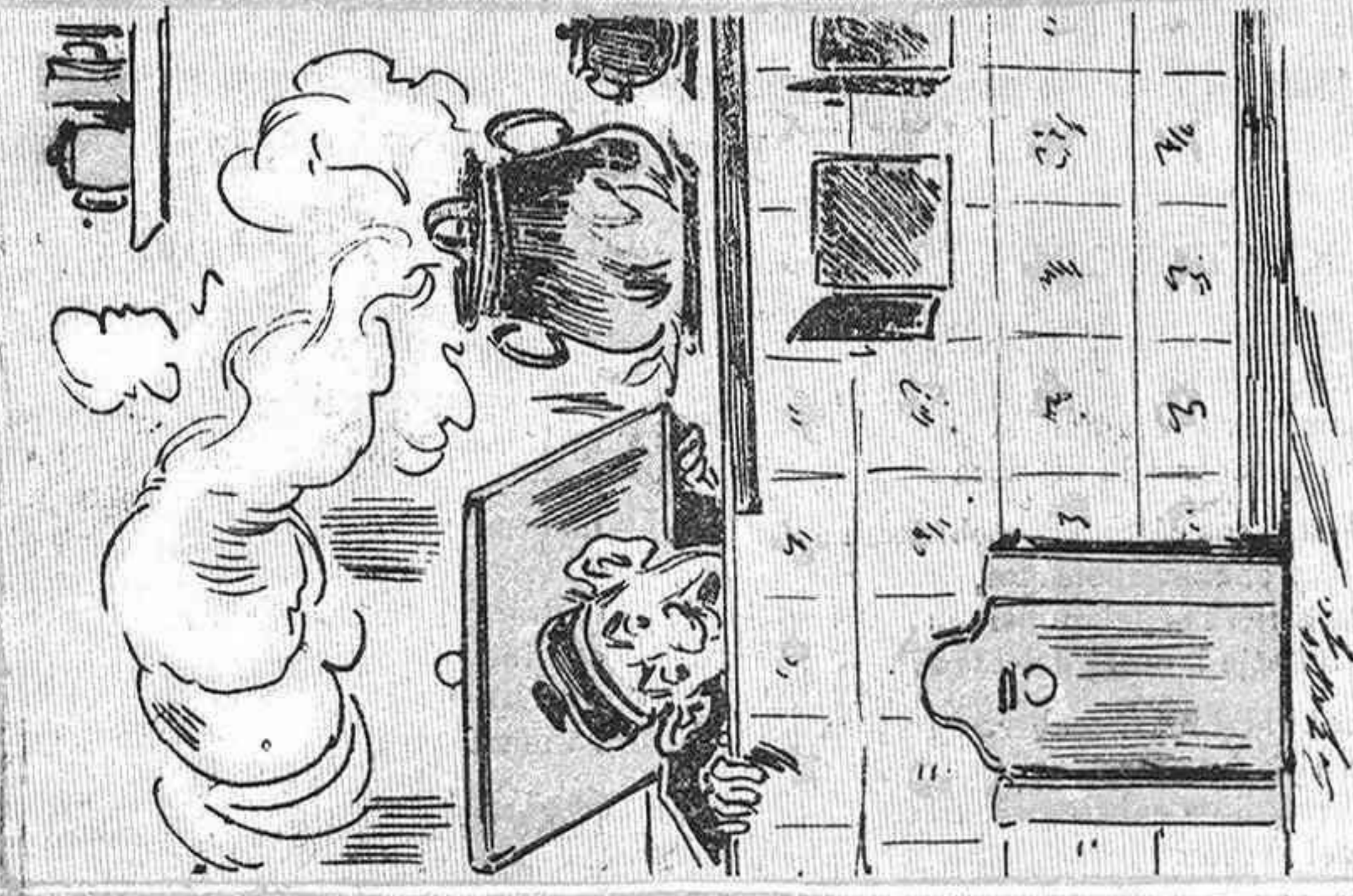
Quadret

En una estancia petita
'hont impera la miseria,
s' hi veuhen tres sers plorant,
una mare y dugas nenas;
lo pare es un trist manyá
que fa temps que no té feyna;
sos companys li han fet la por
perque secundi la *huelga*.
—Mareta meva vull pá
sempre están dihent las nenas,
mentres la pobreta mare
ab gran ternura las besa.
Arriva el manyá;—¿Qué dus?
li diu sa esposa ab prestesa
—Porto un rosegó de pá
que hi captat ab molta pena
perqué aquets angels de Deu
no se 'ns morin de miseria

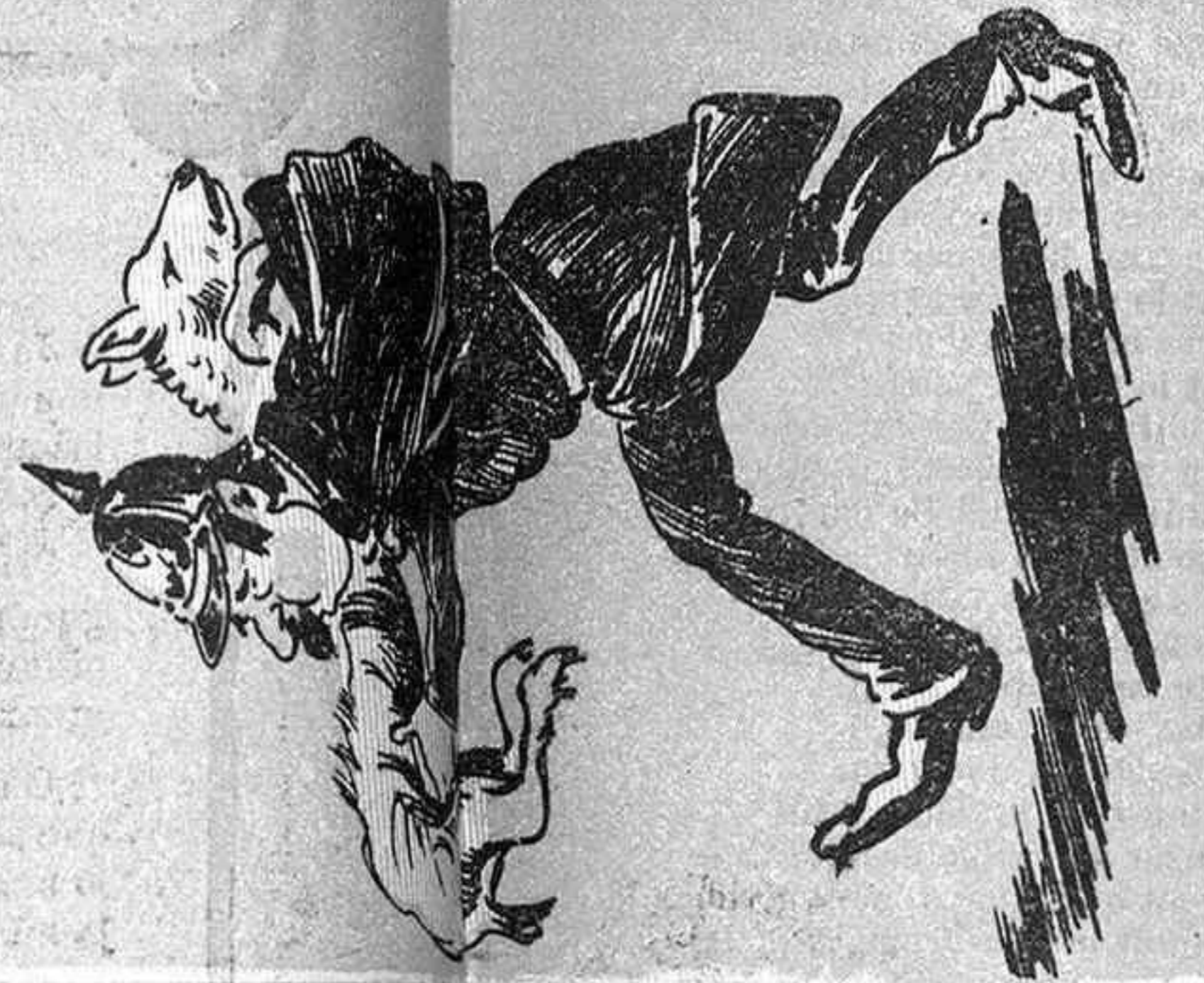
ROSETA SERRA.

Vé de Roma, ha vist al Papa
y ara retorna en Pidal
molt calentó de bu: xaca
y un caixonet plé de sants.

Fá dias que 'l senyó Pera
no 'x mou de la carboneja.

Este xay yo me imagino
que es de origen elandestino.

Set setmanas ab paciencia
cumplirán la penitencia,
don Bruno, el senyó Cunill
y els dos Kiries, pare y fill.

Quènto vell ab versos nous

Don Pau Roura de la Serra, solterón recalcitrant, una nit, malgrat sas unsas sas casas y sos remats, qu' alguns milers importavan, va fé un geméch y un badall, y va quedar mort y fret per' tota una eternitat.

Los nebots qu' ab ell vivían qu' eran tres, passat l' esglay dels primers moments, pensaren qu' ells podrián heretar sencers los béns del seu oncle, si d' escrúpuls no fent cas, cridavan prompte á un notari que l' última voluntat rebès de qui, per ser mort... no la podia exposar.

Però com qu' en totas épocas ha sigut *lo vil metall* qui ha despertat més astucias, los tres nebots concertats per' anulá als molts parents ab que contava l' finat, convingueren al seu oncle en lo llit incorporar per medi de dos coixins darrera l' mort colocats y amarrarlo ab una corda

qu' estirada ab bona mà fés moure l' cap del cadavre fent d' afirmació senyal.

Tot just arrivá l' notari fou á l' arcoba portat, advertintli l' tres nebots que si bé guardava encar, lo *malalt*, la rahó clara, per' degudament testar, ab la paraula perduda restava ja feya un quart.

Lo notari, qu' era un home tan llarch de cos com de nás, va compendre desseguida que s' tractava d' un engany; pero, fentse l' desentés, lo testament comensá, no sens avans enterarse de tots los béns del finat.

Un cop arrivá l' moment de fer las degudas parts, lo nebot més gran pregunta: —¿No es cert, oncle idolatrat que m' deixa las dugas casas que té en lo terme de Valls, junt ab las vinyas properas, los bous y l' oliverar?— y l' cap del mort, bellugantse, va ferli *que sí* al instant.

Lo testament

Lo nebot mitjà, á son temps va dí al tío: —¿No es vritat oncle meu, que vol deixarme los boscos que té á Montblanch, lo Mas de las Dugas Tórtoras y ademés tots los remats?— y movent lo cap lo mort, *que sí* li va contestar.

Tocant lo torn al petit, digué al difunt: —¿Vol deixarme las láminas del Govern, los deu mil duros del Banch y...—pero atent lo notari á que sols quedava ja un pico en obligacions del Deute municipal, encarantse ab lo cadavre, va dirli: —¿Digui, don Pau, no es vritat que m' deixa á mí lo que encar ningú ha esmentat?—

Y veyent que l' mort, molt sério, poch ni molt movia l' cap, arplegant los papers com si ls anés á estripar, digué resolt: —¡Poca gresca ó tindrém un daltabaix! ¡O per tots se mou la corda ó no s' estira per cap!

A. GUASCH TOMBAS.

TEATROS

ROMEA

Ab títul format dels quatre elements principals á que ha dat vida la *Naturalesa Vent, terra, foch y aygua*, y ab una espigolada de conegudas obras cómicas, entre ellas *Las Carolinas* y *Del ball al bany*, lo Sr. Millá ha escrit una comedia en un acte y en vers que sigué aplaudida, degut á las escenas cómicas que conté, ja que la verosimilitud de las mateixas está molt poch justificada.

Al final fou cridat l' autor ab insistencia y que per no trobarse en l' escenari no s' presentá.

La setmana passada s' estrená un arreglo fet de una obra italiana per lo Sr. Serrat y Weyler, titulat *La protegida*, que naufragá, á causa de ser obra de gust molt antiqüiat y sa acció sumament ignocenta.

NOVETATS

Per lo repertori que 'ns ha donat lo Sr. Muñoz, se veu clarament que segueix las petjadas del tan malogrado com eminent actor Rafel Calvo, ja que fins avuy han fet lo gasto *En el seno de la muerte*, *Don Atvaro*, *El gran galeoto* y *Los amantes de Teruel*; obras totas ellas en que dit actor hi ratllava á imponderable altura y que al remourelas lo Sr. Muñoz ha demostrat aptituts sumament recomenables tant per la forsa de sos pulmóns, com també per las qualitats artísticas qu' atessora.

Es avuy un dels actors més notables que té la escena espanyola; per aixó tantas obras com ha representat, han sigut verdaders éxits.

En la companyia hi sobressurten dignament, las actrius Sras. Echevarría y Val y los Srs. Aguado, Vilches y Jerez.

Pera avuy está anunciát l' estreno del drama d' espectacle *El campnero de Nuestra Señora de París*, que sabém será presentat ab gran aparato y propietat escénica.

No duptém de son bon éxit.

CATALUNYA (Eldorado)

L' última obra estronada ha sigut *¿Quo Vadis?*, que son autor califica de sarsuela *disparatada*, y está en lo cert, puig la creyém propia pera la festivitad de Ignocents.

Com lo *pare de la criatura* es lo conegut escriptor Sinesio Delgado, dit está que la obra ha de ser escrita ab pulcritud, qualitat que no posseixen molts de las obras importadas de adrit.

La música que adorna á *¿Quo Vadis?* es del mestre Chapí y en la nit del estreno mereixeren los honors de la repetició una aria corejada y uns *couplets*. La primera pessa tingué l' aplauso per lo públich; la segona per la *cloque*. Inútil creyém manifestar que estém d' acort ab l' honor lograt en la primera.

¿Quo Vadis? guanyaría molt en éxit si s' escursés puig resulta massa llarga.

GRAN-VIA

Pera avuy está anunciada la reapertura d' aquet teatro, ab una escullida companyia cómich lírica que dirigida per los Srs. Viñas y Taberner, ne forman part las conegudas tiples Srtas. Taberner (Consuelo) y Mendoza y los Srs. Castillo Guzman y Rojo.

Donat que la Empresa assegura tenir obras novas y sos propósitos son la amenitat en los espectacles, acompañats de la economía en los preus, es de esperar se farà una profitosa temporada.

TEATRO NOU

Molt aplaudida sigué en la nit de la inauguració la companya dramática á qual frente hi figura lo reputat actor Sr. Pigrau.

En ella hi sobressurten la primera actriu Sra. García, l' esmentat Sr. Pigrau y los Srs. Benítez y Nieva.

Pera dissapte próxim s' anuncia l' estreno de un drama en cinch actes del conegut autor Sr. Fola, titulat *La Cruz de brillantes*, del que 'n tenim molts bons informes.

TIVOLI (CIRCO EQUESTRE)

Ademés del célebre ventrilech Mr. Leo, qu' en son género es de lo més notable que habém vist y que ademés es un excelent caricaturista, han debutat los germans Fortis, que son uns notables gimnastas, si bé son trevall no desperta curiositat per la falta de novetat.

Torna á reproduhirse la pantomima *El Carnaval sobre el hielo*, ab verdader agrado de la concurrencia ja que en ella hi lluheixen sa gracia, las estrellas germanas Alegria y Rosita del Oro y los notables artistas Briatore.

UN COMICH RETIRAT.

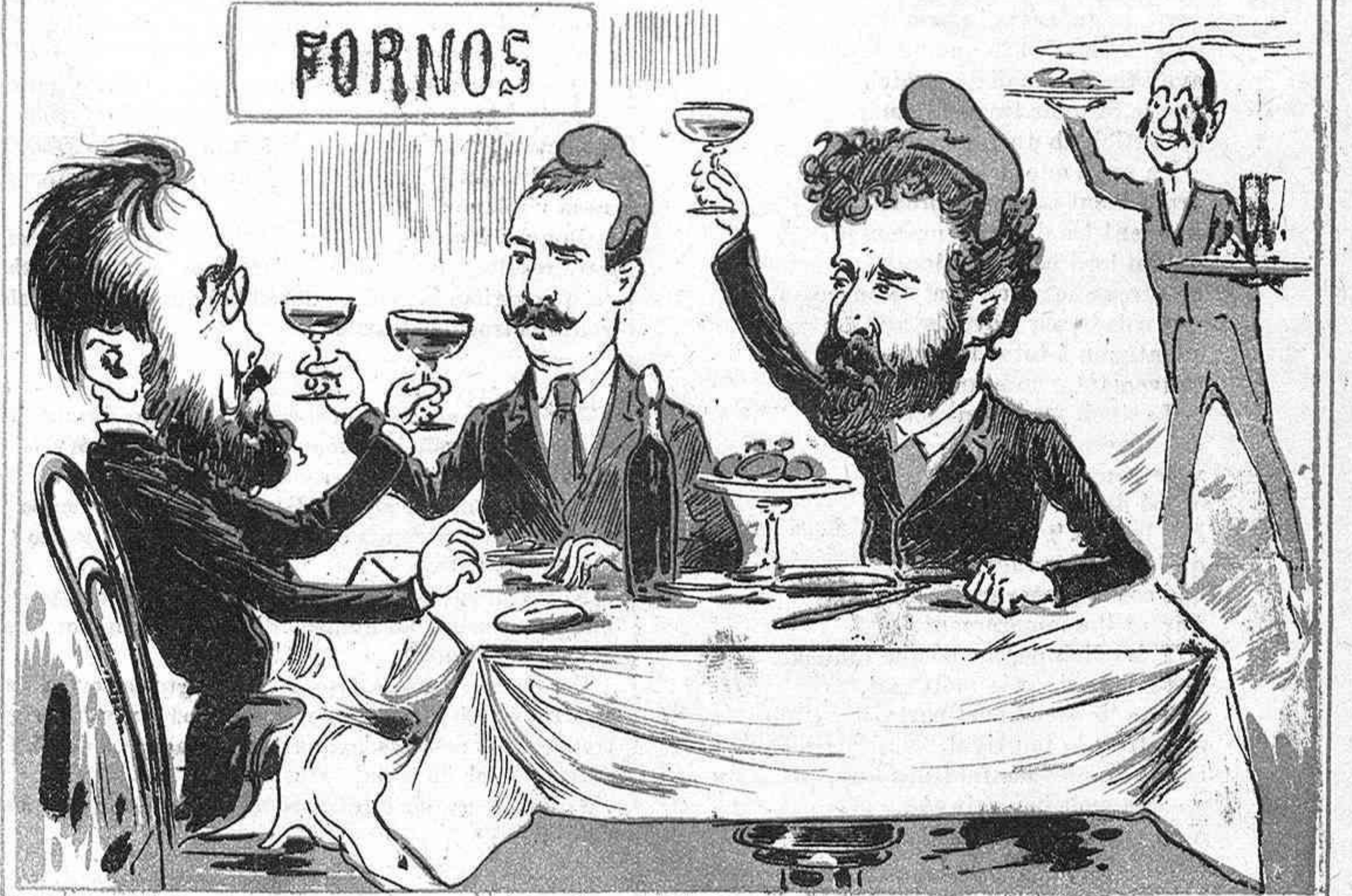
LA TOMASA

"LOS VALIÉNTES"

Molts ensajjos de *florete*
per sortir d' un gran apuro.

FORNOS

L' honor queda satisfet
pagant l' hi un sopá de duro.

Regalos als lectors

— DE —

LA TOMASA

LA TOMASA
CUPÓ PRIMA N.º 23 (1)

Que dona dret á adquirir per

UN RAL

la comedia en un acte y en prosa

1000 Duros

arreglada per D. CONRAT COLOMÉ

qual preu corrent es lo de

UNA PESSETA

(1) Caduca als vuyt dias ó avans si s' agotan
ls exemplars.

CONTESTACIÓ

A mon amic lo jove poeta en J. Durán Vila

(JOANET D' OLESA)

Vaig llegir en LA TOMASA
(l' última del mes passat)
que 'm davas la enhorabona
per... lo qu' estás informat;
puig si cert fou lo que 'm deyas
avuy tinch que dirte, amic
que ja fá unas tres setmanas
qu' estich ab un fort neguit.

La noya que jo estimava
brutalment m' ha despreciat
rompent las deu mil promesas
qu' un jorn m' havia jurat
mentres que ab un qu' es un pessa
que sols busca trová 'ls caus,
s' entenen á totas horas
conversant .. com uns babaus.

Ja tinch fet l' aburricidi
del género femení
y he pensat no embolicarme
en bé del meu porvení.
Per lo tant 't participo
que ab *vintas* vagis atent,
que solen passar molts cassos
durant l' enamorament.

T' ho dich perque sé que rondas...
la tendera y... vás molt mal,
que pe 'ls *comestibles* porta
al detrás lo teu rival.
Deixa Joanet las faldillas
y serás molt bon minyó...
Y ja que tú m' aconsellas,
també t' aconsello jó!

R. R. LL.

Un periódich, treu càlculs sobre 'ls perjudicis qu' ha causat á Barcelona la hue'ga general de 'ls últims dias.

A pesar de que 'ls càlculs están fets á *ojo de cubero*, com vulgarment se diu, de tots els modos es presumible que no s' apartan molt de la real tat.

Durant els sis dias qu' ha durat el paro, Barcelona haurá vingut á perdre uns vuyt millóns de duros, que equivalen á 40 millóns de pessetas. Dita cantitat, capitalisada al 5 per 100, daría unas 5.500 pessetas diarias, ab las que á perpetuitat s' haurian pogut aixugar molts mils llágrimas diarias.

¡ Y tot aixó s' ha convertit en fum per escoltar las predicacions d' uns quants insensats!

Y lo sensible es que aquest fum era 'l de 'ls Maüisers, fum engendrador de dolis y malvestats!

¡ Quin dia apendrà de comptar lo poble!

*—

A Barcelona existeixen 207 guardias d' ordre públich y á Madrid uns 3.000.

D' aquests 207 polissonts, 31 escrihuen á las oficinas, 3 son á Madrid destinats al ministeri de la Governació, 13 desempenyan destinos de la secció d' Higiene, 1 está assignat á Correus, 2 al Banch d' Espanya, 6 prestan servey al moll, 7 en la estació de Fransa y 6 en la del Nort. En los Consulats hi ha 2 guardias, 20 en lo Govern Civil pera montar guardias, 4 recullen los partes de 'ls quartelillos, 13 están destinats en los colisseus y un promedi de 20 están malalts ó gosan llicencia.

Quedan en resúm 80 polissonts per vigilar y garantir la seguritat pública, los quals s' divideixen en turnos diurn y nocturn; resultant, en fi, que una ciutat de 600.000 habitants disposa sols á tot hora d' uns quaranta polissonts pera la vigilancia.

Donchs, á pesar d' estar molt desatés aquest servey, encara resulta que 'l poble de Barcelona está tan satisfet de 'ls que vigilan sas vidas é hisendas, que 39 y mi j dels polissonts 'ls troba de massa.

*—

Desde 'l 15 al 22 del mes corrent, ó siga, durant los dias del paro general, han mort á Barcelona, segóns 'ls partes del registre civil, 404 personas y n' han nascut 276.

La eloqüencia d' aquest dato 'ns relleva de fer comentaris que en las presents circunstancias son relliscosos.

Un altre dato:

Normalment la Caixa d' estalvis de Barcelona presenta 'l balans setmanal ab augment de cantitats imposadas sobre cantitats extretas.

Donchs la se mana passada han ingressat en la Caixa d' ahorros 53.500 pessetas en números rodons, y han sigut extretas 68.468 pessetas, lo que dona una baixa de 15.000 pessetas en llech de la puja acostumada.

Aquestas son las xifras; ara las filosofias que las fassi qui vulgui.

*—

El Liberal de Barce'ona va surtir, com els demés diaris nocturns, diumenje al vespre, després de sis d'as de inacció forçada.

El dilluns á la mateixa hora torná á surtir, y lo primer que se li va ocorre, va ser donarse un sabó de primera qualitat, posant als núvols l'acullida que li havia dispensat el poble de Barcelona la nit avans, y estampant ab números d' á pam que 'l diumenje vengué 50.000 exemplars.

¡Entre mentida y tot!

Ademés, *El Liberal* s'oblida de consignar que 'ls trin-xerayres, á quarts de deu del vespre del diumenje, venían els seus números á deu céntims la dotzena y que un exemplar solt el davan per un cigarro de trenta; qu' á las deu eridavan *El pastel del Lliberal* y qu' á dos quarts d'onze encenian grans fogueras en lo carrer Nou, ab los números sobrants del colega del mateix carrer.

Tots aquets datos recullits de *visu*, son necessaris pera que la historia s'escrigui ab la deguda imparcialitat.

✱

A causa del silenci que forsosament tinguérem d'observar la passada setmana, 'ns vegerem privats de donar compte d'una nova que 'ns afectá profundament.

Tal fou la de la mort de don Rafel Guerrero y Rubia, pare de nostre estimat company, lo director de *Las Noticias*.

El Sr. Guerrero, pare, era una persona d'excelents dots de caràcter é ilustració, que 's captava tot seguit las simpatías de tots els que 'l tractavan.

Encara qu' ab retrás per las circumstancias anormals qu' ha atravesat nostra població, serveixis acceptar don Rafel Guerrero (fill) la expressió de nostre condól per la sensible pèrdua experimentada, la que, repetim, havém sentit ab tota l'ànima.

✱

Baix los auspícis del Centre Barcelonés d'estudis psicològichs y altrás entitats espiritistas, s'anuncia un certamen que tindrà lloc el dia 18 de Maig pròxim en nostra ciutat.

El cartell (que tenim en nostra Redacció á la disposició de 'ls que vulguin enterarse 'n) comprén 15 valiosos premis pera 'ls treballs literaris, que poden esser redactats en qualsevol llengua neo-llatina, inclús el catalá, y dos premis á la virtut, essent aquestos en metálich.

Hi ha temps pera remetre treballs, fins al 20 d'Abril vinent.

✱

La Esquella y *El Cucut* 's pican las crestas.

El segón diu que puja á caball de la primera, ja qu' aquesta no tira més que deu mil exemplars y el segón deu mil... hù.

¿Conque *El Cucut* (mascle) puja á caball de *La Esquella* (femella) y encara se 'n alaba en públich?

¡Ah *rediantxis* de Folch! ¡Al menos si fas cosas lletjas, no las pregonis!... ¡Mirat que 't retirarán las bessas per immoral y pornogràfich, á tú, tan pulere y meticulós qu' hasta per fer *sanctus* 't posas guants benehits del Sant Pare!

✱

La funció del benefici Guilemany que 's va suspendre dijous passat en lo Teatro Principal de Gracia, tindrà lloch avuy 27 si las cosas y 'l temps ho permeten.

Desitjém un plé á vessar á tant simpátich y distingit actor cómic

✱

Segóns llegirem en un periódich de Madrit, al iniciarse en lo Congrès un debat sobre 'ls successos de Barcelona, en Sagasta digué que aquestos no tenían cap trascendencia, puig tot 's reduhia á una *huelga* més. Afehi també que sols hi havia hagut tres morts y uns quants ferits.

¡L'avi Sagasta sempre 'l mateix! El prototipo de la fresca cura, el més desahogat de 'ls *sans fagon*.

—¿Lo de Barcelona?...—diu,—

¡si no té cap importancia!

Y entretant, aquí per poch

que no quedan ni las ratas.

✱

El Liberal ara 's dedica á fer frasses

Parlant de la última *huelga*, diu textualment: «...las heridas en las venas, sanan; en el cerebro, matan».

Aixó traduhit en llenguatge vulgar, vol dir que, segóns *El Liberal*, quan reb el proletariat ó el poble, la societat, la nació se salva. Quan reb lo cervell, la premsa (?), la societat mor.

Molt bé, *Lliberal*! La sanch vessada aquestos dias no val, segóns tú, lo que la suspensió de 'ls periódichs.

Sentim dissentir de ton parer. Per nosaltres, la vida d'un ser humá, per baix qu' estigui, es de un valor imponderable, mentres que tota la premsa (inclús tú, *Lliberal*) no valéu una pipada de tabaco.

✱

La ensenyansa pública á Espanya es per ministeri de la lley, gratuita, ja que no obligatoria.

Donchs bé; un mestre d'una barriada extrema de Barcelona, lo camp de 'n Galvany ha tret d'estudi á un infélis noy porque sent pobres de solemnitat els seus pares, no 's poden permetre el luxu de desferse d'una pesseta mensual.

¿Quin concepte tindrà format del seu ministeri aquest pedagogo?

¿No sentirá cap aprensió al embutxacar cada trimestre las pessetas que la nació li paga per ensenyar als nens pobres?

Correspondencias

SENYORAS.—R. S. Aceptat y muchas gracias. Desitjo véurela assovin'et.—A. P. y S. Lo mateix li dich.—*Paulina*. *Impertinente* la pregunta.—*Sileta*. Aceptat y gracias. Desitjaria conéixerla.—R. P. M. Cornudella Procuraré arreglarli.

D. R. B.

SENYORS —*Joseph Vilá* Rebut tot. Tot entra en cartera, pero adver eixi qu' hém de complaure á molts.—*M. Matabroca*. Está bé.—*J. M.ª Mallafré*. Está bé.—*Hernani*. No 'm *piacce*.—*R. Homedes*. Anirá el sonet.—*Noy de la Sal*. Anirá la «Intima». Anoto la direcció.—*Emili Rreimbau Planas Coimbra*.—Aceptat y gracias.—*M. M. M.* Anirá un cantar.—*Ayguia Freda*.—Anirán alguns rajolins. Llástima que la «Confessió» no estigui més ben versificada, porque l'assumpto va bé.—*Albertet de Vilafranca*. Dispensi; no més la tarjeta.—*Rampells*. Perdoni; las dedicadas no m'acavan d'agradar. Lo demés va.—*R. Amorós*. N' accepto un.—*Felix Cana*. Un tipo ja 'l tenia.

Quedan cartas per contestar.

LITOGRAFIA BARCELONESA

SANT RAMÓN, 6. - BARCELONA

DE LA SETMANA
PASADA

—Noys, tornéuosen á casa
perque ara tothom fa *huelga*
y en días així es pecat
que vagin criaturas *sueltas*.

—¡Totas las tiendas tancadas!..
¡Aixó no 's pot soportar!
¡Ves ara ahont me deixo caure
que pugui un rato xerrar!

La senyora Tuias ha corregut tot Barcelona
en busca d' un pa de tres lliuras.

—¿Vols pujar Ramón, un rato?
Au, vina; no 't sabrá mal.
—No, filla, soch partidari
de la *huelga* general.